

אורן שאול (אהרונוב)

נולד ב-25.10.1925, בתל אביב, ישראל

התגייס לפלמ"ח ב-1942

הצטרף לפל"ם ב-1944

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

לאיטליה במגמה ללוות אוניות מעפילים נוספות לחופי הארץ.

ב-24.5.1947 הפלגתי כמלווה מאיטליה בספינת המעפילים "מורדי הגיטאות" כשעליה 1.457 מעפילים.

בערב חג הסוכות בשנת 1947 נשאתי לאישה את חיותה בן אברהם בת קרית - ענבים.

ב-1947 פיקדתי על קורס למפקדי סירות 9. באותה שנה התקיים "בקיטריה הערבית" קורס מס' 13 "לאנשי הצפרדע". יוחאי בן נון ז"ל יוסלה דרור ז"ל ואני הקמנו את יחידת החבלה הימית הראשונה של השייטת ה-13. אותי מינו למפקד קורס החבלנים הימיים הראשונים. לימים נקראה יחידה זו "הקומנדו הימי של השייטת ה-13".

ב-1948 התגייסתי לצ.ה.ל באחת הפעולות; ליד הכפר הערבי ג'אבה שלייד חיפה, נפצעתי בידי.

ב-1949-50 המשכתי לפקד על הקומנדו הימי ואנשי הצפרדע בקיסריה הערבית.

בתום גיוסי הצטרפתי כחבר למשק "קרית ענבים". משנת 1953, בשירותי ב"מילואים", פיקדתי על גדוד הג'א במחוז ירושלים. נתמנתי למפקד חבל שער הגיא. באזור זה לחמתי במלחמת "ששת הימים", ב-1958 נתמנתי לסגן מפקד נפת גוש הר טוב בדרגת סגן אלוף.

כחבר קרית ענבים עברתי ברפת, במטעים, במסגריה הייתי מרכז ענף הבנייה ומרכז משק, במשק נולדו לנו חמשת ילדינו.

ב-1954, בשנות העלייה ההמונית, התנדבתי לפעולת קליטת העולים. עברתי עם אישתי ושלושת ילדינו הקטנים ל"חרובית", שהיה מחנה מעבר לקליטת העולים ויצירת גרעיני התיישבות לאזור "לכיש". ב-1964 עזבנו את המשק ועברנו לגור בירושלים. 18 שנים עבדתי באוניברסיטה העברית ב"גבעת רם, כמהנדס מכונות, באגף המשק במחלקת התחזוקה לחימום ומיזוג אוויר.

בשנים 1971-1973 נשלחתי מטעם הסוכנות היהודית לארגנטינה, לטפל בעליית משפחות יהודיות וסטודנטים לישראל. עד היום נשאר בינינו קשר ידידותי וחברי הדוק. ב-1993 פרשתי לגמלאות.

בשנת 1925 נולדתי להורי שהגיעו לארץ מרוסיה. הורי בנו את ביתם על החולות בצפון תל-אביב ליד הירקון. את שמונה שנותי הראשונות למדתי "בבית החינוך" לילדי עובדים. מחנכיו הדגולים עיצבו את דמותי ואישיותי. בבית הספר שררה אוירה "כפואמה פדגוגית" אשר היקנתה לנו לילדים: ערכי עבודה, חיי חברה, חינוך לעצמאות, עזרה הדדית אהבת הזולת ואהבת ארץ ישראל. את לימודי התיכונים סיימתי בבית הספר המקצועי "מקס-פיין", בשנים אלה השתייכתי לתנועת ה"נוער העובד והלומד" והייתי חבר פעיל ב"הגנה" באיזור מגורי.

ב-1942 התגייסתי לפלמ"ח לפלוגה ו', את תקופת האימונים הראשונה עברתי בכפר גלעדי כאשר מפקד המחלקה היה יצחק רבין ז"ל. באותה שנה נשלחתי לקורס "ספורט" שהתקיים בגינוסר. במשך שנה הייתי מדריך ספורט במחלקות השונות של הפלמ"ח.

ב-1943 עברתי קורס מ"כ בג'ערה לאחריו סיימתי קורס לקצינים.

ב-1944 הצטרפתי לפל"ם. בשנה זו עברתי קורס מפקדי סירות מס' 3 וקורס חובלים מס' 2 בטכניון - חיפה שנמשך חצי שנה.

את הכשרתי הימית התחלתי עוד בהיותי ב"חפלוגה הימית של הפועל" ליד הירקון. הכשרה זו כללה: אימוני שחיה, חתירה בסירות ושיט בסירות - מפרש בירקון ובים.

ב-1.11.1945 ביצעתי פעולת חבלה בשתי ספינות משמר בריטיות שעגנו בנמל חיפה. היתה זו פעולת החבלה הראשונה בפל"ם שבוצעה על ידי כפעולת יחיד. לאחר הפעולה הדרכתי בשדות ים קיסריה בקורס למפקדי סירות מספר 5.

ב-1945 בתקופת המאבק לעצמאות ישראל, נשלחתי לאיטליה והצטרפתי למחתרת של המוסד לעליה ב' במסגרת זו פעלתי משך שנתיים במחנות הפליטים באיטליה שהתרכזו: בבארי מטפונטו ומג'נטה.

ב-2.8.1946 הפלגתי מאיטליה כמלווה באוניית המעפילים "כג' יורדי הסירה". הספינה נתפסה על ידי הבריטים ונשלחה לקפריסין. מקפריסין ברחנו שמונה בחורים

ב-1996 עברנו לגור בבית אבות "נווה אפעל". כיום אנחנו מטפחים את גינתנו כפינתנו הקרויה בפינו "מיני ווילה". כל אחד מאתנו עסוק בתחביביו ועיסוקיו להנאתו. אנחנו מרבים לנסוע לטייל בחוץ לארץ וגאים מהתרחבות משפחתנו: ילדינו, כלותינו, חתנינו ומ-13 נכדינו. עתה אנו מצפים לנין ראשון.

הפעולות שביצעתי (בשנים 1945-1947)

שתי ספינות משמר בריטיות טובעו בנמל חיפה בינואר 1945 הוטלה עלי ועל יוחאי בן נון משימה להטביע שתי ספינות משמר בריטיות בנמל חיפה. שעת האפס נקבעה בשיתוף פעולה עם "ליל מסילות הברזל", כלומר, בעוד 48 שעות. היה זה תכנון מהיר, הכנות קרחניות ואימון חטוף.

בליל הפעולה הפלגנו לנמל חיפה ב"טריטה" - סירת המנוע של קבוצת "גורדוניה - מעפילים".

חררנו לנמל הרך הים מאחר שבשערי הנמל נערכו חיפושים מדוקדקים. ידענו שהספינות מוגנות ברשת מתכת סביבן. עברנו לאיטנו ליד ספינות המשמר, תוך התבוננות באמצעי השמירה וההגנה וקביעת עצמים להתמצאות. כבסיס ליציאה ניקבע "עליזה" ספינת דייג של משק שדות ים קיסריה. "עליזה" קיבלה הוראה לעגון בנקודה מסויימת בנמל מבלי שדייגיה ידעו את אשר עומד להתרחש.

"טריטה" ניצמדה ל"עליזה", עלינו אליה ויוחאי מסר לצוות עובדי הספינה את המשימה. עיני כולם נצצו מתדהמה באומרם: "סוף-סוף". אורות הספינה כובו. החומר הוכנס "לסליק" ועל הסיפון הוצבו משמרות. נותרו לנו עוד שעות עד שעת האפס. יוחאי ואני נכנסנו למיטות הקיר ושקענו בשינה "בריאה".

בשעה 21:00 התחלנו בהכנת החומר והמנגנונים הפרימיטיביים מתוצרת מסגריה קיסריה. לפתע נשמעה צפירת אזעקה. מחוסר זמן לסלק את החומר, הטלנוהו מתחת למזרון שיגאל וייס שכב עליו קודח עם 41 מעלות חום. מיד כל בחורים עלו על יצועיהם ונחרתם נשמעה למרחוק. שמונה שוטרים מהבולשת הבריטית עלו על הספינה לערוך חיפוש. הם חיפשו ומיששו בכל מקום. למזלנו את המזרון של יגאל הקודח לא הרימו. הם ירדו מהספינה כלעומת שבאו.

חמש דקות לפני שעת האפס נשמעו התפוצצויות מנשק אוטומטי מתחנת הרכבת. בנמל החלה תכונה רבה וזרקורים ניראו, מכוניות משטרה טסו וצפירות אזעקה מילאו את הנמל. יוחאי, החליט לדחות את שעת האפס ל-03:00 בלילה. הנמל היה שקט, ספינות המשטרה עגנו במקומן מוארות היטב, זקיף טייל על הסיפון הלוך ושוב ומנגינת פטיפון נשמעה מבכנים.

יגאל אמר היה לקרב אותי עם סירת משוטים למקום הספינות. אני הייתי לבוש בכגר-ים, משוח בשמן (סגולה

נגד קור המים שלא הוכיחה את עצמה) הייתי חגור בתגורת פעולה וב"נקניקיות" גומי ממולאות בחומר נפץ. ירדתי בשקט אל "קליפת האגוז" הקטנה שהתרחקה בתנועות משוט שקטות והשאירה אחריה עיגולי זרחן.

הסירה נעצרה בצל אחת האסדות, ירדתי למים הקרים, המשכתי בשחיה חרישית, בנושאי את המטען הכבד והמסוכן לעבר הספינות. המטען משך אותי מטה, אימצתי את כל כוחותי כדי לצוף מעל פני המים. רעדתי מקור שיני נקשו זו לזו.

התקרבותי לחרטום הספינה כשהזקיף צעד לקצה השני. הצמדתי את החומר בצל החרטום. שמעתי את נקישת ההצמדה, כשכל העת אני עובר ברגלי כדי לא לשקוע.

שחיתי לעבר הספינה השניה הצלחתי להדביק את החומר על חרטומה הבנתי שהמשימה בוצעה, פעולת הדבקת המוקשים ערכה כמחצית השעה. התחלתי לשחות לכיוון ספינת האם, עליתי על "טריטה" בשלום. גופי רעד, שיני נקשו מקור ומהתרגשות. מיד הגישו לי מגבת, בגדים חמים, קפה רותח וקוניאק. המנוע הופעל ו"טריטה" חמקה מהנמל, עשרים דקות לפני שעת ההתפוצצות.

עם צאתנו לים הפתוח פנינו לכיוון עכו באור מלא לאחר עשר דקות כיבינו את האורות ופנינו הרומה לעבר קיסריה. ב-07:00 הגענו למפרץ. על החוף התרצו יעקב סלומן, רב צסיס ובני מרשק שנופפו בידים כדי לחוקרנו האם הפעולה בוצעה אם לוא? למחרת הופיע בעיתון: "שתי ספינות משמר בריטיות פוצצו על ידי כוחותינו אחת הוצאה מכלל שימוש והשניה ניכנסה לתיקונים למשך חודשים רבים".

פיצוץ ספינות המשטרה שימש לשלטונות הנמל את התראה של כוח מאורגן, מאומן ומצוייד במכשירי צלילה (לפני הערכתם). מכאן ואילך השתמשו הבריטים כאמצעי הזירות חמורים בפני החבלנים הימיים.

"כ"ג" יורדי הסירה

לפני יציאתי לאיטליה נפגשתי עם גרישה, חבר כפר גילערי, איש חרוץ, מסור, אמיץ, נכון ולוחם במחתרת עליה ב'. גרישה מסר לי את תאריך ההפלגה, שעת היציאה ודרך ה"התגנבות" לאונית המסחר לאיטליה שאליה נכנסתי באורח בלתי חוקי, ללא דרכונים וללא אישור כניסה. בבארי הוטל עלי התפקיד למצוא מקום נוח בים להעברת הפליטים מהחוף לאוניה.

עלה במוחי לבנות גשר מצינורות ברזל לכיון האוניה העוגנת. לצורך זה היצמתי צינור לצינור בעזרת מחברים מיוחדים. הקושי העיקרי היה לתקוע את הצינורות בחול הים. נעורנו בסירות גומי והצלחנו, היתה זו עבודה קשה ואחראית, הגשר התמשך מהחוף עד הסירות שהשיטו את המעפילים לאוניה.

לסיום קבלנו מחמאות רבות על בניית הגשר (במיוחד מיהודה ארזי ועדה סירני) השילטונות ידעו על כוונותינו,

אך לא הפריעו לנו.

ב-2.8.1946 לפנות בוקר, הפלגנו לכוון הארץ.

מפקד האונייה: ישראל רותם (רוזנבלום)

מלווים: שאול אורן (אהרונוב)

גידעוני: יצחק הקטין

רב החובל: איטלקי בס"ה 8 מלחים זרים

מספר המעפילים: 750 מרביתם היו מתנועות נוער שונות.

לפי התוכנית נוסעי האוניה של "כתריאל יופה" אמורים היו לעבור לאנית הכג' בלב ים. אולם יומיים לאחר ההפלגה, 75 מייל לפני כף פאפוס, שבק המנוע חיים לחלוטין. קראנו לעזרה, בקשנו שיגררו אותנו לתורכיה, ניסינו להתקדם במפרשים אולם לא היתה רוח. עמדנו במקום שלרשה ימים. צמצמנו את חלוקת המזון והמים.

מספר החולים הלך וגדל. ביום השלישי החלה בספינה מרידה, העולים ניסו לפרוץ לגשר הפיקוד. ישראל ואני נאלצנו לחסל את התקרית בכוח הזרוע והצלחנו.

ב-11.8.46 בשעות הצהריים, מטוס סיוור בריטי גילה אותנו. לעת ערב הופיעה משחתת בריטית. קיבלנו הוראות להתנגד לעליית הבריטים באופן פסיבי.

ב-14.8 הצליחו הבריטים לעלות על הסיפון. אחד מהם ניסה להניף דגל בריטי, אך המעפילים מנעו זאת ממנו. הבריטים גררו אותנו לכוון גמל חיפה.

ב-16.8 הכריזו המעפילים שביתת רעב. הקשר עם הארץ נותק בגלל תקלה.

ב-17.8 החל גירוש המעפילים בכוח, במכות, בסילוני מים וגז מדמיע. הבריטים מנעו מאיתנו לחלק מים למעפילים כדי להכניעם. ההתנגדות נמשכה 24 שעות.

ב-18.8 ניגררה הכג' לקפריסין למחנה 55. ההתנגדות רפתה. צוות המלווים הגיע עם המעפילים לקפריסין. 7 מעפילים נפצעו בעימות.

וכך כותב גבי וייסמן (אחד המעפילים) בסיפרו "חלשים" עמ' 131: "שואל, מבין אנשי הפל"ם", גבה קומה, שחור משחור, בעל גוף אתלטי, היה מטפס כקוף על ירכתי האוניה, גם בגלים הגבוהים ביותר, כאילו היה מדלג על מדרגות ביתו. כולם כינוהו "טרון". והבנות לא המישו מבטן ממנו גבר החלומות".

המחנה בקפריסין והבריחה:

הפגישה הראשונה עם מחנה קפריסין השאירה רושם קשה עד מאוד על המעפילים. המחנה היה מוקף בגדר תיל והזכיר למעפילים את "מחנות הריכוז" באירופה. בהגיענו למחנה אירגנו מיד קבוצות של מעפילים ואימנו אותם אימוני קפ"פ ונשק.

לאחר תקופה של מספר חודשים קיבלנו הוראה מהארץ שעל שמונה בחורים ישראלים לברוח. התחלקנו לחוליות של שנים כשלכל חוליה דרך בריחה שונה, עלי הוטל לברוח

דרך הים.

יצאנו עם קבוצות נשים וילדים לרחוץ בים. על אחד המלווים הוטל התפקיד לבלבל את הבריטים בעת הספירה. חברי ואני החבאנו את בגדינו בין נגיקי הסלעים וצלננו בים. כשהקבוצה התרחקה צעדנו לכוון הכביש. אמורים היינו להיפגש עם קפריסאי רוכב על אופניו ושורק. בגלל טעות בתאריך הקפריסאי לא הופיע. נאלצנו להתחבא יממה בין השיחים ללא מים ומזון. כהופיע הוא ליווה אותנו למקום המפגש עם ששת חברינו האחרים.

עלינו לספינה שהפליגה לכוון יוון. בלב ים רב החובל דרש מאתנו כסף נוסף, כשסירבנו דרש מאתנו שנרד באחד האיים. השתלטנו עליו, אסרנו אותו ואת מלחיו, הרמנו עוגן והמשכנו בהפלגה. ליד חופי יוון נשמעה לעברינו ירית תותח שהחטיא את המטרה.

לרוע מזלנו, הסתבר, שלאותו מקום אמורים היו להגיע מבריחים קומוניסטיים. היוונים חיכו להם. אנחנו נתפסנו במקומם. לבושנתנו היוונים הובילו אותנו, קשורים בחבלים, ברחובותיה של אתונה עד לכלא. ישבנו בכלא מספר חודשים בתנאים קשים. אחד היהודים העשירים ביוון נתן שוחד רב לסוהרים שהעלימו עין מאיתנו ובדרך זו הצלחנו לברוח. עלינו על ספינה שמגמתה היתה לדרום איטליה.

המחנה במטפונטו

יהודה ארזי מינה אותי למפקד מחנה העולים. במועד שנקבע מראש ראינו ספינה מתקרבת לחוף במטרה להעלות עליה מעפילים. המחנה הוקף על ידי מספר רב של קרבינרים (שוטרים איטלקיים). הקשר האלחוטי עם האוניה נותק, יהודה ארזי הטיל עלי לשחות מיד אל הספינה ולהודיע לה שתיסתלק. הים סער, גליו היו חזקים וגבוהים, השחיה היתה קשה נילחמתי אנושות עם הגלים. כשנוכחו בספינה שמצבי חמור, הם שלחו לקראתי סירת מנוע שקירבה אותי לאוניה.

לאחר יממה, כשהים נירגע, התחלנו להעלות את המעפילים על הספינה. אחת הנשים נפלה למים עם תרמילה. קפצתי לים אחריה, בקושי הצלחתי להצילה לאחר שהסכימה להשתחרר מתרמילה שמשך אותנו למצולות.

"מורדי הגיטאות"

ב-13.5.1947 הפלגנו ב"מורדי הגיטאות" מנמל בארי שבמרכז איטליה לכוון הארץ.

מפקד הספינה: אליעזר ערמון (ורש)

מלווה: שאול אורן (אהרונוב)

גידעוני: שלום בורשטיין

רב חובל: תורכי

צוות: 5 מלחים, טבח, 2 מכונאים, כולם זרים.

מספר המעפילים: 1,457. האנשים הועלו בעזרת 8 סירות

גומי משך שלוש שעות ללא כל תקלה.

הבריטים התיזו על אנשינו זרנוקי מים וגז מדמיע. כשעלו על הסיפון השבתנו את המנוע, המעפילים זרקו לעברם קופסאות שימורים, בקבוקים ושיירי מזון. כעבור שלוש שעות הבריטים השתלטו על הספינה וגררוה לנמל חיפה. ב-24.5 המעפילים הועברו לספינת הגירוש ו"אנימיד פארק" לכוון קפריסין. אליעזר ורש הצטרף למעפילים המגורשים.

קיבלנו הוראה שעל שאר המלווים להסתתר באחד המחסנים, להצטייד במסכות גז ומזון למשך יומיים. בתום היוםיים עלו על הספינה פועלי ניקיון יהודיים שחילצו אותנו בשלום.

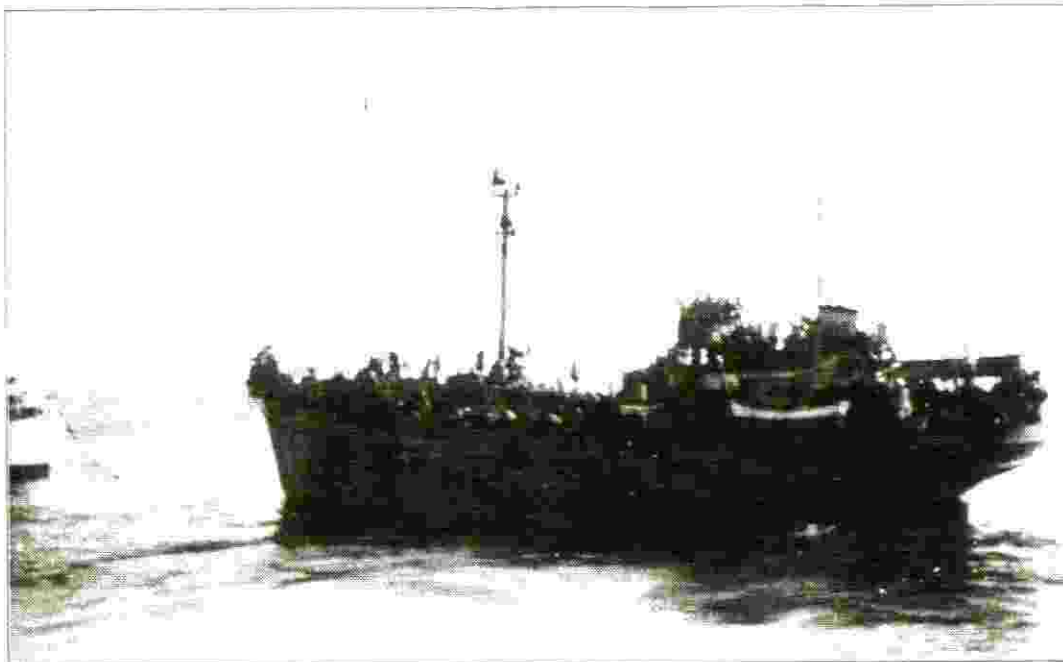
ב-15.5 פרצה סערה, הספינה מצאה מיסתור למשך 34 שעות מאחורי אי קפלוניה.

ב-18.5 אמורים היינו לפגוש את "יהודה הלוי" ולקבל ממנה 450 מעפילים. התוכנית בוטלה, מאחר ו"יהודה הלוי" עגנה במקום אחר בגלל מחסור בפחם.

ב-2.5 מול הפית, הופיע מטוס סיוור בריטי ומשחתת.

ב-13.00 הופיעה משחתת שניה שדרשה מאיתנו להפליג לחיפה. אנו נענינו בסירוב.

העיוות: ב-14.45 נגחו שתי משחתות את ספינתנו שהודעצה משני צידיה.

האוניה "כ"ג יורדי הסורה" נגרת לנמל חיפה ע"י משחתת בריטית